Do anh Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng nhà kho Quán Ven Đường

1929 THÁNG 1er NGÀY 12
Năm mậu thìn tháng 12 ngày 3
Xuất bản thứ ba, thứ năm thứ bảy
Mua báo phải trả tiền trước
Bổn-quán, Tòa-soạn và Sở tiếp lời rao ở đường Lagrandière, số 72
Giây thép nói : 696.
SAIGON

ĐUỐC NHÀ NAM

Vì một người đã có công cho xã hội mà người khác không làm phận sự (đối với xã hội) là một đều trái hẳn với công lý: Ai ai cũng có một trách nhậm, trách nhậm của ta thì ta làm không để cho ai làm thế được.

J. J. Rousseau.

ÔNG ALBERT THOMAS

là người thế nào ?

(Tiếp theo và hết)

Trong hồi âu-chiến 1914-1918, chánh-phủ biết tài tính toán, mưu trí và lòng nhiệt thành của ông *Thomas* nên ấy cho cái chức phó Thượng thơ bộ binh-khí. Trong lúc đánh giặc, nước Pháp cần dùng một ngày tới bốn muôn viên đạn súng đồng số 75. Ông *Thomas* chạy lo bấn ruột, nhưng ông không lo chớ lo thì được việc. Ông bèn lấy nhà máy các nơi để làm xưởng đúc đạn.

Qua năm 1915, chánh-phủ thấy ông hành sự vuông tròn đâu đó cả, nên phong ông lên chức Thượng-Thơ để đi xem sóc các xưởng chế tạo binh khí dùng mà đánh Đức.

Tôn chỉ đảng xã-hội không cho đảng viên lãnh chức quyền chánh. Nhưng vì lúc nước khốn đốn, người có tài phải đem thân giúp nước. Ông xin phép đảng cho ông giữ chức ấy để làm hết phận sự công dân đến kỳ cùng. Ông giữ chức Thượng-thơ đến 1917, mới nhượn lại cho ông Loucheur mà về chỗ cũ với dân lao động. Ông Painlevé lên lập tòa nội các, mười ông mấy phen vào giúp, mà ông nhứt định không vâng, vì ông thấy cái chánh sách ông Painlevé không đủ thế lực gìn giữ sự hòa bình.

Ông Thomas sốt sắng yêu cầu cùng chánh phủ lập luật định một ngày làm việc tám giờ mà thôi.

* *

Một người thờ chủ nghĩa xã hội, tất nhiên phải là người thuộc về phái quốc tế liên hiệp.

Ông Thomas có cái cao vọng nầy: Chấn chỉnh kim thời và sắp đặt tương lai.

Ở trong nước thời ông hiệp vầy các tài liệu phát sản để cho đủ vật dùng. Ở ngoài với các nước thời ông làm cho vạn quốc liên hợp để bảo thủ tự do chung, và sự hòa bình thế giới.

Ông thấy dân Rút-xi còn thua dân các nước âu-châu, ông qua bên ấy xem xét, ông biết được rằng họ muốn cải cách chánh thể Ông giúp cho họ được đắt nguyện, để giắt dẫn họ lên đài bình đẳng ngồi ngang với liệt cường.

Ông Thomas hiệp lực với ông Renaudel mà cổ động hòa bình thế giới. Ông phản kháng chánh sách bạo động của ông Clémenceau Trước kỳ ký tờ hòa ước tại thành. Versailles, ông Thomas đã tuyên cáo ý kiến lập hội vạn quốc.

Xem kỹ lại từ cái việc làm và từ lời nói của ông Thomas, thì ta hiểu rõ rằng ông chủ ý về việc bảo thủ hòa bình thế giới hơn hết.

Thờ chủ nghĩa xã hội, ông Thomas nghĩ rằng không phải chủ nghĩa bình đẳng, tự do, không phải chuyên chánh trị mới là mưu sự hòa bình, dầu thành chỉ nhờ nơi cách thức làm công việc của các hạng dân trong hoàn võ.

Mà muốn thế giới hòa bình phải dùng phương-châm, kế hoạch nào cho đích đáng?

Ông Thomas lấy dân lao động làm đạo binh vạn quốc, làm đạo binh ở giữa cản ngăn các nước không cho đánh nhau.

Vì sao ông lại nghĩ thế?

Mà ông nghĩ thế có được phỉ nguyện không?

Ông sở dĩ nghĩ như vậy, là vì xưa nay, cái mãnh lực kim tiền của các nhà đại tư bổn nó khiến cho họ ỷ quyền, lộng thế, dục họ muốn trữ duyệt cái sự giàu thạnh nước khác để cho họ một mình tự do làm giàu Nhưng xét kỹ lại, thời họ nhờ công lao động họ mới giàu mà nếu bọn tư bổn chống nhau, thời bọn lao-động ở dưới nầy cũng buộc phải chống nhau. Như cột nương kèo, kèo nương cột vậy.

Nay ông Thomas xướng ra cái chủ nghĩa Lao-động vạn-quốc liên hiệp, là cốt để cho dân lao động — *Mãnh lực của thế giới* — các nước trên trần thế nầy, đừng kình chống nhau nữa, đừng xâu xé nhau nữa, đừng ganh ghét nhau, đừng đói rách, đừng đeo theo chơn chó mà hùa theo bọn tư bổn mà đánh bậy nhau.

Hễ dân lao động các nước mà đặng vui lòng, đặng thong thả làm ăn, đặng quyền tự do tự trị, đặng người tư cần dùng kiến nễ, khỏi bị người ta khinh bạc như tôi mọi, được người ta biết rằng có lao động mới có tư bổn, có tư-bổn mới có lao-động, thời khi ấy tư-bổn có dám xúi dám lao động đi đánh lộn với nhau, để họ ngồi yên mà mưu sự đảo?

Theo chủ nghĩa ấy, ông Thomas ở tại thành Genève là chỗ Hội-Vạn-quốc nhóm, mà thi hành cái chương trình của ông.

Cái nghĩa vụ của ông chủ tịch Phòng Quốc-tế Lao-động là nhắc chừng cho các chánh-phủ vạn quốc nhớ những lời hứa và bổn phận của họ đối với các dân tộc trên thế giới nầy, bất cứ là dân tộc nào.

Đến khi ông nhắc mà không nghe thời có hội vạn quốc xử. Hội vạn quốc xử mà không tuân thời có *Tòa án Công đoàn Lao động Vạn quốc xử.*

Ai muốn ép Thomas, thời có dân lao động chống cự.

Có lẽ một ngày kia ông Thomas «bị» chánh phủ Pháp triệu về cầm quyền hành chánh để nâng đỡ nước nhà, khi ấy ông khó từ chối. Mà nếu ông từ chối không được, có ai đủ tài đủ đức lên thế cho ông tại phòng Quốc-tế Lao-động không?

Có ai thế mà làm như ông không?

Ấy là một đều lao động vạn quốc đang lo làm vậy.

LÊ-TRUNG-NGHĨA

Đông dương lao động đảng phái người qua Âu-châu

Nghe nói đảng Đông dương lao động đương bàn soạn cử một người qua Genève đặng thay mặt cho đảng mà giao thiệp với ban vạn quốc lao động.

Vị đại biểu nầy sẽ chọn trong đám người có tài biện thuyết, ngôn ngữ như lưu, văn chương hoạt bát, tư cách hoàn toàn.

Vì đại nghĩa bổn báo xin chúc cho đảng lao động Đông dương được thành công, và vị đại biểu của đảng đem chuông đi đánh xứ người, đánh cho kêu rền.

ĐÔNG-DƯƠNG THỜI-SỰ

Thầy pháp bắt đàn bà để người ta chuộc

Vợ của Nguyễn-văn-Thọ, tên là thị Cảnh đang ở với chồng không có sự chi xích mích, bỗng nhiên đi đâu mất biệt, làm cho chồng rầu rĩ đi kiếm sáu bảy ngày.

Qua ngày thứ 7, có người lại nói với Thọ rằng có một ông thầy pháp ở gần đó có tài tìm kiếm người đi lạc hoặc là trốn đi, và có tài lặn dưới sông mà tìm thấy kẻ chết. Thọ nghi cho vợ sảy chơn chết đuối, nên lại nhà thầy pháp tên Trần-văn-Bông mà nhờ đi vớt thây hay là xủ quẻ tìm người đi lạc. Thầy Bông lặn dưới sông lấy lên 1 cái khăn lông. Thọ nhìn là của vợ. Ông thầy nói nhờ khăn ấy ông sẽ tìm ra thị Cảnh.

Sáng ngày lại, thầy Bông đòi 5 trăm đồng bạc. Thọ đưa đủ 500. Chiều lại thầy Bông biểu chị thị Cảnh vô một cái chùa kia, rồi ông chỉ thị Cảnh cho. Người chị gặp thị Cảnh đau nặng và coi bộ như người mê, không biết chi cả.

Thọ gặp vợ rồi mừng rở xong xui, ngồi nghĩ lại trong lòng phát nghi nêu đến bót thuật đầu đuôi cho ông cò nghe. Ông cò cũng sanh nghi nên mở đường tra vấn thì biết rằng thầy Bông dùng bùa mê mà bắt thị Cảnh giam lại rồi cho Thọ chuộc về.

* *

Một người bán súng lậu bị bắt, vượt ngục hai lần

Bổn báo có thuật chuyện người Annam dân tây tên François Trần-văn-Liễu ở Rachgiá, bị bắt giam về tội buôn bán súng lậu, rồi trốn ra khỏi khám, có xe hơi chực rước về Cantho.

Lính Cantho theo bắt thì anh ta chạy về đường Long-xuyên. Nửa đường bỏ xe nhảy xuống rạch mà trốn. Lính kiếm không được tưởng là chết trôi. Nhưng Liễu chưa chết, lại lên Saigon nằm hút trong tiệm bán á-phiện. Bữa 27 Décembre lính kín bắt được tại tiệm thuốc á-phiện rồi giải về Rachgia, giam vào lao.

Bữa đem Liễu ra xử, lính vô mở cửa thì không thấy Liễu trong phòng. Chìa khóa phòng giam thì cai Tài và Bếp Thành giữ cả đêm. Cửa phòng cũng không có giấu cạy phá chi.

Đến nay Liễu còn bôn tẩu.

* *

RACHGIA

Chết mà sống lại

Tưởng đâu hội Rachgia thể-thao chết tuyệt, không dè rất nên may mắn kiếm đặng sân banh làm cho hội hườn sanh. Từ đây các bạn thanh-niên có nơi thao-luyện.

Hội vừa tái-lập thì đã mở cuộc đại chiến.

Ngày 1er Janvier đấu với Trần-Minh sport (Trường tư-thục Long-xuyên).

Đúng 4 giờ hội học sanh kéo cờ vàng có thêu chữ T. M. vào sân, người coi thật là đông vỗ tay chào mừng và lấy làm ngạt nhiên mà thấy chiến tướng toàn là học sanh con con mà ông Trần-minh cả gan dám đem đấu với hội lớn.

Khi hai bên giáp trận, bên cao bên thấp ai cũng tức cười.

Gần mãng giờ đầu mà thắng bại chưa phân. Banh tuy gám ghe nơi cửa, mà bị T. M. tướng nhỏ, hậu tập quá hay nên khó vào đặng. Tuy vậy lâu cũng phải sơ sót, còn chừng vài phút Rachgia thắng 1 bàn.

Trận sau mấy cậu bé con nỗ lực tung hoành, ráng hết sức mà cũng không làm chi đặng, cầm cự đến mãng giờ.

T. M. sport tuy thua một bàn, song ai nấy đều khen ông chủ trường Trần-minh khéo dạy học trò có trật tự, có mãnh lới.

Công chúng thưởng cho mỗi hội một cái bình đồng.

* *

LONGMY

Cách mua bán của vài người Cao-Ly

Hôm 3-1-29 có hai người Caoly vô nhà M. Cả Đồng làng Longphú mà bán sâm. Vì sâm xấu ông C.Đ. không mua, 2 người Caoly không đi ông đuổi xô làm sao không biết mà hai C. L. hành hung với ông Bạn bè ở trong nhà thấy chủ bị Caoly làm dữ, áp tiếp 2 tên bạt tựa chạy ra báo với quan chủ quận. Chuyện nầy đã đến Tòa, ông C. Đ. bị giam, nhưng không biết chuyện ra sao? Đợi tòa xử sẽ thuật tiếp.

* *

Thất giáo

Ở Longmy có một vị công tử con của một cái hàm giàu có lớn cậu ta làm nhiều đều đê tiện nhơ nhuốc. Ai cũng đều chạy mặt mà cậu chẳng sửa mình. Hôm 4-1-29 cậu lên xe hơi của M. Bảy Cho, biểu mở máy cho cậu cầm tay bánh chạy chơi. B.C. không quây sợ cậu không biết mà phải bị rủi ro, cậu giận chưởi B.C. biểu đánh tay đôi chơi. Khá khen cho B.C. là người có danh tiếng ở C. T. mà nhịn được bỏ đi. Cậu tưởng B.C. sợ bèn đánh tên Lơ cho B.C biết oai. Lơ thưa chủ cai gát chợ đến bắt cậu [không đi. Một cậu quào mình xé túi áo phao cho B.C. đánh. Ôi hằng ngày cậu bắt cặp với một ả thả theo tiệm Á-phiện hút không trả tiền, gạt đàn bà bán bánh không trả tiền, mượn tiền không trả. Đã biết ông bà từ cậu rồi, song ước sao ông bà nhốt cậu trong nhà để ra chợ tôi bạt quá.

ĐUỐC NHÀ NAM BỊ CẤM

Một bài học cho quốc dân ta

Quan Thống-sứ Bắc-kỳ đã ra nghị định cấm lưu và bán tờ báo Đ. N. N. trong xứ người cai trị.

Thế thì chúng tôi không được giao thông với đồng bào ở Bắc nữa, và đồng bào ở đấy cũng không được chỉ giáo hoặc giúp đỡ chúng tôi về các phương diện.

Thật là một việc đáng buồn cho Đ. N. N. ! Buồn vì diện ngoại phải chia lìa Nam Bắc! Buồn vì dứt hết một cánh tay!

Như lời chúng tôi có thể đến tai anh em thì chúng tôi xin nhắn nhủ rằng: dầu mà tay chưn, thân xác có chết đi nữa thì cái hồn chung của chúng ta vẫn còn. Xin anh em an tâm nhẫn nại.

Chúng tôi buồn mà cam tâm và không cho là việc lạ. Lạ là lạ sao có sớm chia lìa anh em vậy thôi.

Chánh sách chia lìa không phải là mới. Xưa nay vẫn có thi hành luôn.

Nếu có điều lo sợ, là sợ đồng bào không biết mà đổ lỗi cho chúng tôi sao có dở dị. Ấy không phải vì chúng tôi lang lăng mà quan Thống-sứ phải cấm tờ báo Đ. N. N. Chúng tôi tưởng rằng một viên quan đại thần của một nước liệt cường như Pháp-quốc không bao giờ sợ điều lung lăng hung bạo, là điều không nguy hiểm.

Hễ muốn được cầm quyền cai trị một cách tự do tàn bạo lâu dài thì phải ngăn cản sự hiệp đoàn của kẻ mình cai trị. Vì vậy cho nên chánh sách chia lìa là một chánh sách cần yếu của hạng người chiếm trị lại là một cái phương pháp của chủ nghĩa thực dân vậy.

Nước Anh nhờ chánh sách ấy mà giữ để quyền bên An-độ hơn hai thế kỷ nay. Chỉ mấy ngàn người tóc đỏ thế lực ở đâu mà chống trả với ba trăm triệu người da đen!

Xin đồng bào do đó nghĩ lại mà xét giùm cho chúng tôi.

Có một điều rất đáng buồn cười là cũng Chánh-phủ Pháp mà Chánh phủ trong Nam và Trung không như Chánh-phủ ngoài Bắc.

Chúng tôi dám tưởng rằng quan Thống-đốc Nam-kỳ và quan Khâm-sứ Trung-kỳ không hành sự như quan Thống-sứ Bắc-kỳ vậy.

Trước kia về vụ phát mãi đất Thạnh-hóa, chúng tôi có chỉ cho quốc dân thấy cái khuyết điểm của quốc dân tôi.

Hôm nay việc Đ N. N. bị cấm ngoài Bắc cũng là một bài học thêm cho đồng bào.

Chúng tôi rằn biết rằng hễ mình khiếp nhược, hay cầu ho khẩn thì không ai ngó mảng tới. cho nên chúng tôi không nản ... quan Thống sứ Bắc kỳ mà cũng không phản đối.

Chúng tôi mong sao đồng bào sớm mở mắt đã dòm thấy các thủ đoạn mà hiệp đoàn lại cho khối người đè hiếp.

TRẦN-VĂN-ÂN.

Lịch Tam-Tông-Miếu

Năm Kỉ-tị..... 1929-1930

Tháng chạp, tại Tam-Tông-Miếu sẽ có ra lịch năm mới.

Trong lịch có biên rõ: Thánh đản, trai kỳ, tử thời, ngũ hành, thập can, nhị thập chi, nhị thập trực, thập nhị bác tú, dương kị, nguyệt kị, vãng vong và sát chủ.

Cũng có các việc phải cử và nên làm.

Xin gởi thơ hỏi Tam-Tông-Miếu.
Ở đường Passage Chasseloup-Laubat
Boite postale N° 47
SAIGON

Lý trung hưng

Giữa đời nhà Lý có một lúc người Việt Nam rạng vẻ anh hùng hào kiệt. Lý Thường kiệt quản suất binh Nam qua đánh Khâm châu và Liêm châu.

Nghe nói ông Phạm minh Kiên do tích lịch sử đặt một bộ tiểu thuyết, đề tựa Việt Nam Lý Trung Hưng tả cái khí anh hùng liệt nữ nhà Nam đời Lý.

Bộ tiểu thuyết nầy nay mai xuất bản, chắc sẽ được độc giả hoan nghinh

HỘI-ĐỒNG ĐỊA-HẠT

Một điều ước vọng

Trong Đ. N. N. số 41 có đăng bài kỳ-thuật kỳ nhóm thường-niên của Hội đồng địa hạt tại Tân-an, có cả mấy ông nghị viên trong tỉnh ký tên.

Xem xong bài kỳ-thuật ấy, — ta có thể kêu là tờ biên bản — thấy trong ấy thuật những lời yêu cầu và cử chỉ hành động cứng cỏi của mấy ông nghị viên.

Tới khoản tăng thuế lên mười mấy ngàn đồng, bảy ông nghị, xét tình cảnh nghèo khổ của dân trong tỉnh năm nay thất mùa, nên không chịu bỏ thăm ưng thuận, khiến cho quan chủ-tỉnh phải trích bổn dự-toán công-nho khác và bớt sở chi phí.

Tôi không dám vô lễ mà nói rằng mấy vị nghị-viên địa hạt Tân an làm theo nghị viên quản hạt, nghĩa là xét sổ tình hình dân chúng nên không chịu tăng thuế nhiều quá. Có tăng thì lựa thuế nhẹ và định số bạc nho nhỏ đủ đủ mà làm việc hữu ích cấp thời mà thôi.

Nhưng mà tôi có thể nói rằng từ khi 10 vị Đại Biểu Annam đắc cử tới nay, giữ một lòng vì dân mà nắm chặc giây đoàn thể lắm, Đồng tâm hiệp ý mà đối phó, tranh cãi với chánh-phủ để bảo thủ quyền lợi của dân. Cái sự «*đồng tâm, hiệp ý*» để làm việc phải đó, đã được phần đông trong đồng bào ngó thấy, nhứt là quí vị nghị-viên địa-hạt, nên chi mấy năm về sau đây, kỳ nhóm nào, quí vị nghị-viên địa hạt cũng yêu cầu nhiều điều rất hữu ích, và cải cách nhiều việc thật chánh đáng. Đồng bào các tỉnh Namkỳ, mà nhứt là chúng tôi ở đây lấy làm vui mừng lắm.

Vui mừng là thấy người đại-biểu của dân bây giờ không còn nghĩ cầu sức yếu mà chịu thiệt thòi, và để cho quyền lợi của dân không ai binh vực.

Vui mừng là thấy người thay mặt cho dân không còn thấy quan chủ tỉnh mà sợ sệt, đánh chữ làm thinh, cúi đầu vưng vưng dạ dạ nữa.

Kính trọng quan chủ Tỉnh là việc phải. Mà sợ sệt quá không dám nói năng đối phó khi biết quyền lợi của dân bị hiếp, là việc quấy.

Tôi ước ao sao các vị nghị viên địa hạt toàn xứ Namkỳ ngó gương nhau mà bắt chước, phải đổi hẳn cái tục lệ cũ là quan nói sao vưng theo vậy, và mỗi khi có sự chi ở tại hội đồng địa hạt các ngài không thuận mà quyền trên tỉnh không kể đếm đến lời của các ngài, thì phải đệ việc ấy lên cho hội đồng quản-hạt để viện đại-biểu Annam xét mà thi thố.

Sau rốt, ước chi, mỗi năm các ngài nhóm thường niên, xong xuôi kỳ hội nghị rồi, mỗi tỉnh gởi lên cho viện đại biểu quản hạt Annam ở 72 đường Lagrandière Saigon, một tờ biên bản, kỳ thuật những lời yêu cầu, cái lẽ của các nghị viên để cho viện quản hạt Annam biết tình hình trong xứ.

Hai nữa là gởi bài kỳ thuật lên cho chúng tôi đăng lên cho công chúng biết, tỉnh nào, ông nghị nào xin sự chi có ích cho dân v. v. để cho cử tri biết và cho mấy ông nghị nói theo dư luận công chúng mà làm phận sự.

Đuốc Nhà Nam có đăng bài kỳ thuật của 9 ông hội đồng địa hạt Tân-an chúng tôi chờ bài của mấy tỉnh khác.

Tái bút: Hôm trước có vị độc-giả, sẵn để ý chăm nom đến cuộc hành động của quí nghị viên địa hạt, nên có gởi thơ nói với chúng tôi mỗi kỳ nhóm hội đồng địa hạt, nhà báo phải phái người thông tin đến dự thính để viết bài kỳ thuật. Song ấy chúng tôi khó làm đặng, vì thông tin không rảnh thường ngày.

VIỆT-NAM.

GIÁ TIỀN MUA BÁO :

Một năm.....	8 $ 00
Sáu tháng.....	5 . 00
Ba tháng.....	3 . 00
Một số.....	0 . 05

Mua báo, rao báo và bài lai-cảo xin gởi cho ông :
DƯƠNG-VĂN-GIÁO,
Tổng-lý Đ. N. N.
72, Lagrandière, SAIGON

ĐƯỐC NHÀ NAM

SỞ BÁO-THỦ DIA-BÔ

Dân xin chánh phủ cho thêm ngày giờ

Chúng tôi đều là dân lương thiện, quanh năm chỉ có lo làm lụ làm ăn, sao cho đủ ba đồng thuế cho nhà nước, còn dư lại mới chi độ hồ khẩu, ngoài ra chúng tôi còn biết đến luật Pháp là cái gì ?

Chúng tôi, kẻ thì dốt nát quê mùa, kẻ thì thân phận đàn bà, kẻ thì còn nhỏ. Vì dốt nát, vì thơ ấu cho nên thường thường những người khôn ngoan hay âm mưu quỉ quái lường gạt, chiếm đoạt cả điền địa của tổ tiên để lại. Mấy cái nông nỗi ấy buộc cho chúng tôi phải nhờ có công lý phân xử.

Chúng tôi nhạy lại, chúng tôi ngu dại lắm, vào khoảng năm nay Nhà-nước đặt thêm sở « Quản-thủ địa-bộ » luật pháp ra sao thời hiện bây giờ chúng tôi chưa biết đặng. Thế cho nên chúng tôi ôi nhiều chuyện rắc rối như sau nầy :

a) Người bị cướp đoạt sự nghiệp, ức lòng muốn kêu oan nơi tòa án, mà than ôi ! cái ngày giờ hạn định làm sao đã mãn, phải dành làm thinh sầu não

b) Người nhờ công lý đặng án vào tay, mà cái bộ không đặng, cũng vì mãn hạn, rồi trách sao nhà-nước có bày chi cái đạo luật khổ nghiệt.

c) Những kẻ còn thiếu niên, có biết đâu mà đến sở Quản-thủ địa-bộ hồng có ngăn cản đều gì, lớn lên dòm thấy rõ ràng mấy tay gian giảo đã bỏ ngón nào gia tài tư sản của nó hết rồi, rồi thì chắc có một lẽ là vạn ngô lên trời xanh, kêu ca với ông hoàng thiên kia là cùng chờ cái ngày hạn định mãn khóa.

Chúng tôi kể sơ đây là thuộc về những chuyện của chúng tôi đã bị và cũng có nhiều người cũng như chúng tôi, song cũng chưa hết

Bây giờ, chúng tôi thú thật rằng : Chúng tôi thật là ngu dại lắm lắm.»

Kẻ biết pháp luật mới sợ pháp luật, người không thạo còn sợ pháp luật là sao. Đèn chừng nào đến việc thì chúng tôi mới biết.

Vậy chúng tôi xin nhờ hồng phúc của Chánh phủ Blanchard de la Brosse là nhà cai trị trứ danh ở thuộc địa Namkỳ nầy và quí vị nghị viên quản hạt vì dân ngu dại bày tỏ mấy nỗi đau lòng cho Chánh-phủ.

(Còn nữa)

Cuộc đua ngựa ở Saigon

Chúa nhựt 13 Janvier 1929

PHẦN THƯỞNG MISTIGRI

Đua trơn, 1500 thước, cho ngựa ta 3 tuổi

Vang-Danh	40	Vang-Sơn III	38.5
Vang-Qui	38.5	Vương-Em	40
Ô-Long	50	Huỳnh-Kỳ	40

PHẦN THƯỞNG GIADINH

Đua trơn, 2200 thước, cho ngựa lai bốn tuổi.

Hồng-Ngọc	44.5	Lutteur	46
Kim Liên II	45.5	Mon Béguin	46
Hồng-Phước	52	Bonvelet	48.5

PHẦN THƯỞNG St LÉGER

Đua chấp, 1300 thước cho ngựa lai 3 tuổi.

Aubade	31	Royon-la-Gloire	41.5
Hồng-phi-Long	35.5	Tân-Long	42.5
Talisman	36	La Fidèle	35
Thanh-Long	38	Diamant	35
Joyau	30.5	Hồng-lang-ngọc	42
Kim-Mai	33	Hồng-Sóc	30

PHẦN THƯỞNG BIEN AIMÉ

Đua chấp, 2000 thước, cho ngựa ta bốn tuổi

Centaure	48.5	Kim Filon	44
Kim-Hoa	43.5	Vang-Hung	39.5
Serbie	36	Xiem-Lan	33
Long-Phụng	37	Escarpin	30
Mạnh-tân-Ngựt	38	Bảo-Long	28
Hồng-Anh	37	Đạm-Phụng	32.5
Belleville	46.5		

PHẦN THƯỞNG MAISONS LAFFITE

Đua chấp, 1800 thước cho ngựa lai 4 tuổi.
(Bộ nầy xét tây cớ).

Espoir	61.5	Bijou	47.5
Salmson	50.5	Ngọc-Lân	37
Phi-sang-Hổ	65	Long-Nữ II	53

PHẦN THƯỞNG HIPPODROME

Đua trơn 2000 thước cho ngựa ta 4 tuổi

Đam-Long	44	Khâu-phá-đinh	40.5
Kim-Xanh	44.5	Hồng-Cẩm	46

Chuyện Saigon

Trích « Nhựt-tân-Báo » 3-1-29.

Ông Cao-triều-Pháp nói đến đó thì ông Đỗ-khải-Hoàn là đảng viên lao-động hỏi rằng : Bây giờ muốn bài trừ đảng Lập-Hiến tức là đảng Bùi-quang-Chiêu, thì chẳng những tuyệt giao với Lập-Hiến cùng bô hào trong báo Ère Nouvelle và Nhựt-Tân mà gọi rằng đó, phải tìm kiếm những người lao-động có học thức cho tranh cử các cuộc bội đồng quản hạt hay là địa hạt để giữ lấy phần biện luận trong các nghị trường, mà lo bảo tồn quyền lợi cho bọn lao-động mới được, chớ nếu cứ để những ghế trong các nghị viện cho mấy tay trong đảng Lập-Hiến choán hết thì thật là một điều thiệt hại cho dân lao-động lắm, vì những người tranh cử trong xứ ta thì phần nhiều là những hạng nhà giàu ác độc, ra tranh cử đặng cầu lấy mấy đay kim-khánh, chớ nào chúng nó biết ai. Chúng lại còn dùng cái huy chương ấy mà khẩn đất cho để chặt lột bọn lao-động cho nặng túi tham nữa ! !

Ông đảng-trưởng Cao-triều-Phát và cử tọa đều công nhận lời thỉnh cầu của ông Đỗ-khải-Hoàn là phải, cho nên ông Đảng-trưởng có hứa sẽ hành động theo như lời ông Đỗ-khải-Hoàn bày tỏ.

Dịch báo « Opinion » 5-1-29
(Phần trách nhiệm có báo Opinion lãnh).

Một ít lâu nay có một người Annam tên là Đỗ-khải-Hoàn đi khắp lục tỉnh xưng mình là chủ bút nhựt trình đặng giựt tiền của người hay tin hay nghe.. Tên Đỗ-khải-Hoàn nầy vốn đứng vào hạng người hiểu cách làm báo khác hơn mọi nhà viết báo, lấy chuyện dưới đây thì đủ thấy.

Số là hôm qua tên ấy ngồ thấy ngoài cửa chợ một người đàn bà Annam còn trẻ tuổi, diện mạo phương phi, bận cái áo đen dỗ col lắm, trong chợ đi ra, guốc đánh xuống gạch kêu lốc cốc. Tên ấy liền theo và trêu hoa ghẹo nguyệt. Người đàn bà cự tuyệt, Hoàn không bằng lòng, mới mở miệng chửi. Nhưng người đờn bà không chịu nhịn thua, đã xoay qua thố chửi thì nàng quyết tranh thắng mới nghe. Thành ra Hoàn thất thế diện và giận hết khôn, bèn lấy baton đánh nàng hai cây.

Có một điều rất ngộ trong chuyện nầy, là nàng ấy vốn là vợ của một người lính sở mật thám. Người lính nầy vì được lịnh trên sai khiến, tự tay mình bắt đứa đánh vợ mình.

Tra xét xong mới rõ Đỗ-khải-Hoàn không có tên trong tòa soạn nhà báo nào hết.

ÔNG GANDHI LỮ HÀNH

COLOMBO

CUỘC PHẬT GIÁO HỘI NGHỊ

(Tiếp theo và hết)

Ông vẫn biết rằng sự tín ngưỡng là một việc riêng, nhưng ông muốn phô diễn ý tưởng của ông trước mặt các bạn theo đạo Gia-tô, mong họ tán thành cho công việc ông đương làm. Ông có đọc nhiều sách về đạo Gia-tô, khi ông còn ở bên Nam-phi-Châu và ông nhận biết rằng đạo Gia-tô hiện nay trái hẳn với bài « Cao-Sơn Văn-Thuyết » xưa. Người theo Hồi-Giáo, người theo đạo Gia-tô, người theo đạo Phật cũng nói rằng có một đứng Thiên-chủ.

Ông Gandhi khuyên người ta nên thành tâm tín ngưỡng. Trong thiên-hạ mỗi người có một cách giao tiếp với Tạo-hóa, mỗi người phải nên giữ nhà mình cho có trật-tự và phải làm cho thân mình như một cái đền nguy nga, có thể tự đứng Thiên-chủ và có thể tự mình nói rằng : « Mình là người thủ tự cẩn thận được. Ông khuyên đám đệ tử Gia-tô nên ăn ở theo như đạo dạy và phải để đạo giáo làm chủ trương. Ấy là một cách cổ-động thượng sách vậy ».

Ông Gandhi rất kính phục người Trung-Hoa vì họ là một dân tộc to lớn và lâu ngày nhứt trong thế-giới.

Ông có nói đến bài tuyên-ngôn của hội « Y. M. C. A » trong ấy tỏ ý sợ phong trào phản đối đạo Gia-tô, hiện nay đang nhóm ở bên Trung-Hoa. Cả đến người Trung-Hoa đã thụ-giáo đạo Gia-tô cũng muốn phá đổ cái thế lực Tây Phương. Hội « Y. M. C. A. » cho phong trào đó là trái hẳn với cái chí hướng chính thức của nước Trung-Hoa.

Ông Gandhi đáp rằng : « Người Tây-phương phải nghĩ không nên xâm lấn đến phong tục, đến tôn giáo của người Đông Phương. Cần phải để một tí chỗ cho sự hoài nghi, thỉnh-thoảng phải đến nói « có lẽ » hoặc « có thể ». Không nên để cho sự, hoa-mỹ Tây-Phương nó làm quáng lòa con mắt mình. Đời người chỉ là một đám phù-vân, và ta phải nghĩ đến cái lẽ hư vô của vạn vật mới được ».

Tuy khoa học tân thời đã tiến bộ thật song ta phải nên thẳng thắng và tự hỏi mình những điều mà khoa học đã bồi bổ cho sự sinh hoạt hiện thời là tuồng nào. Trèo lên đỉnh Hi-Mã-Lạp Sơn hoặc bay qua Bắc-cực là những việc hiển vinh thật, phải hi sinh đến tính mạng mới thành công, nhưng muốn khám phá chân lý lại phải hi sanh hàng triệu tính mạng nữa. Ta phải nên giữ lấy cách ăn ở đơn sơ của ông cha ta. Ta càng ngày càng gia tăng những sự cần dùng, tưởng thế là tu bổ cho hiển thức. Một người đồng thời với ông Darwin là ông Wallace, đã nói rằng, những điều phát minh chưa thêm được gì cho tài nguyên đạo đức của nhân loại cả.

NHỰT-KÝ

Khổ-sầu là mục-đích

Trong trần-gian không ai là không khổ-sầu ! Khổ-sầu đã đành là những kẻ sinh-hạ dưới thế, chịu ảnh-hưởng giáo-dục chung của loài người, mà càng khổ-sầu hơn là những kẻ có tài.

Nghĩ về tương-lai mà bất tưởng tới thân thế của nhà tư-tưởng, sinh trong một cái xã-hội hèn-kém, đòng lấy vai nhà tư-tưởng thời tất phải khổ-sầu.

Nhớ lại sử các nhà có tiếng trong đời, thời mới rõ-ràng rằng, khổ-sầu là cái phận số của kẻ có tài.

« Đã mang lấy nghiệp vào thân ! » Nghiệp là nghiệp tài tình thì phải sầu-khổ. Sầu-khổ đó tưởng là cái mục-đích của người đời, vì ông Gia-Tô đã bảo : Ai đau-khổ người ấy có phúc !

Cười sau ở trong xã-hội là việc của kẻ tầm-thường.

Khóc tỉnh ở giữa nhân-quần là phận của người lội-lạc.

QUÁC-HOA.

Nhắc lại

Xin nhắc lại cho anh em lao-động Saigon và lục tỉnh nhớ rằng ông Albert Thomas ngoài Trung-kỳ vô Saigon đi xe lửa riêng (train spécial) chiều chúa nhựt 13 Janvier 1929 sẽ đến Saigon, vào khoảng 4 giờ 47 phút.

Qua bữa sau, là 14 Janvier 1929 ngài đáp tàu về Pháp.

Vì ngài ghé Saigon không được lâu cho nên anh em lao-động không có thể thiết tiệc trà tiệc rượu chi mà đãi ngài được, chỉ có một cách là đón tại ga đặng chào ngài mà thôi.

Garage Tứ-Hữu

N° 88, rue Legrand de la Liraye, 88 — Saigon

Hãng Tứ-Hữu sửa xe hơi đủ thứ máy. Bán đồ phụ-tùng và sơn xe hơi. Công việc làm kỹ lưỡng Giá rẻ. Thợ máy thiện nghệ.

Hãng lập trường dạy chauffeurs và dạy học máy, Lãnh soát đến thì đậu có bằng cấp.

Xin đồng-bào chiếu cố.

Nguyễn-đình-TRỊ,
Nguyễn-minh-CHIÊU
và công ty.

TIN NƯỚC TÀU

Hội Cự-độc chủ trương

TRA XÉT CÁC NGƯỜI YẾU NHƠN TRONG ĐẢNG QUỐC DÂN GHIỀN HÚT THUỐC PHIEN

Hội cự-độc ở nước Tàu có phát tờ tuyên ngôn rằng :

Nha phiến là một giống thuốc độc làm cho nước mất nhà tan, nếu ai ghiền hút, thì thể phách tiêu mòn, tinh thần bại hoại, khiến cho kẻ khôn thành ra người dại, kẻ hiền hoá lại người hư ; cho nên nhiều kẻ anh tài đã bị sa chơn vô nơi đèn điếu, thì tâm não suy đồi, khác gì những bọn túi cơm giá áo, chẳng những làm hại cho mình, lại lưu độc cho cả nhà nước và xã-hội nữa.

Nếu không phải hạng người du đãng, ai chịu đem cái thân thể ngọc vàng bỏ chốn ổng đồng nồi đất ; phương chi những kẻ ra làm việc nước, pháp luật trong tay, khôn lẽ lại theo đòi thói ấy.

Hiện nay Chánh phủ noi theo di huấn tổng lý, dung nạp lời yêu cầu của chúng dân, hạ lịnh nghiêm cấm thuốc phiện, khiến cho nhơn dân bỏ hết thói hư.

Vậy các quan viên quân lính, đều nên phấn chấn tinh thần, để làm mẫu mực cho dân. Nếu không thế, thì sao tỏ rõ cái tinh thần cách mạng, mà bỏ hết cái lưu tệ mấy chục năm nay đi được.

Hiện nay các người yếu nhơn trong đảng, ghiền hút thuốc phiện, vẫn chưa biết rõ bao nhiêu, song nhà nước quyết bỏ tình riêng, ra tay chặt sắt chém đinh mới được.

Vậy các quan viên văn võ, không kỳ chức quan to nhỏ thế nào, đều phải theo lộ tra xét, trước từ trung ương, rồi đến các tỉnh, xét rõ người nào quả có ghiền hút, thì đình chỉ chức quan và phế trừ tên đảng đi, lại chiếu luật trị tội, từ rầy về sau, cấm tuyệt không cho hút nữa. Như thế, thì công tư vạn cả hai bề, đã khỏi mất điều tín ngưỡng với nhơn dân, lại khỏi lụy đến danh dự nhà nước.

Vậy các quan viên đối với sự tra xét ấy, nên hết sức tín thành, đừng cậy rằng mình là quyền cao chức trọng, có hút hay không, không ai bới được, rồi ra sanh việc lôi thôi, thành thử mình là người phá hoại phép nước.

Lời tục ngữ có nói rằng : kẻ trên đã ham, người dưới theo mà bắt chước, cho nên làm quan cốt lấy mình làm gương, trị nước cốt lấy chánh tâm cần hạnh làm đầu, nay nhơn thời kỳ huấn chánh, bắt đầu cấm ghiền thuốc phiện, bổn hội xin các ủy viên theo luật thi hành, ngõ hầu chóng thâu thành hiệu, thế là bổn hội trông mong lắm lắm.

Bức thơ ông Tôn-Văn

ĐEM CHO LÝ-HỒNG-CHƯƠNG

(Tiếp theo)

Các kênh rạch sông ngòi, ngày xưa cốt để lợi cho đồng ruộng, ngày nay lại làm thiệt hại cho đồng ruộng nhiều bề, chưa kể đến sông Hoàng-hà về phía bắc, tức như ba con sông đông tây bắc ở tỉnh Quảng-đông, xưa kia chưa từng có tai hại gì, ngày nay thì sự họa hoạn càng ngày càng thêm, suy ra các tỉnh khác, như thế còn nhiều. Ấy cũng bởi vì không có nông quan chuyên trách để mà kinh lý nông dân dầu muốn lo lắng, không biết tính thế nào được, muốn sửa sang lại cũng không có sức lực nào, cho nên phải đem định số phó mặc trời xanh mà thôi vậy. Mỗi năm hoa màu tổn hại, thông tính cả nước biết mấy ngàn ức triệu, cái hại con ma nước lụt to lớn biết là dường nào.

Ngoài ra, còn có đất hoang chưa khẩn, rừng núi chưa khai, mỗi năm mất lợi lại không biết chừng nào !

Than ôi ! đất còn lợi sót, dân còn sức thừa, đất trống được lúa chưa khẩn phở ra, lợi trong núi rừng chưa khai phá hết, thế mà muốn nước cho giàu, muốn làm sao cho được !

Các nước Thái-tây xét rõ nguồn gốc làm giàu, cốt ở thâu lợi đất đai cho hết và không trái mất mùa nông, nên chỉ đặt ra chuyên quan sửa sang mọi việc, phàm điều gì có lợi cho việc cày thì mở mang ra, việc gì thiệt hại thì trừ bỏ hết, như sông Hằng-hà ở Ấn-độ, sông Mật si ở Huê-kỳ, ngày xưa cái tai tràn ngập gần mấy sông Hoàng hà, mà người ta cũng bình trị đi được, thiệt là đem sức người thay cho công việc của trời vậy.

Cho nên đã sanh ra nước, lẽ nào không biết đặt ra nông quan để khuyên bảo dân chúng hay sao ?

Thủy hoạn yêu rồi, thủy lợi dấy rồi, đất hoang khẩn rồi, mà còn chưa bảo được đất đã hết lợi và cách nuôi dân đã đủ rồi, là tại làm sao ? Bởi vì nhơn dân càng ngày càng đông, mà đất cát thì không lẽ mở thêm được nữa, nếu không càng ngày càng lo tiến bộ, sanh ra phép lạ cách kỳ, thì sau khi đất hoang đã khẩn phở rồi, mà nhơn dân thì sanh nở ra nhiều, làm sao cho khỏi đói rét được.

Vậy phải mở mang nông học, giảng cầu cách trồng cây nuôi vật, làm sao cho sanh lớn chóng, nảy nở nhiều mới được.

Người ta không ăn đất được, mà đất sanh được trăm giống lúa, trăm giống trái để nuôi người ; người ta không ăn cỏ được, mà cỏ nuôi các giống lục súc để cho người ăn, cỏ và đất biết dùng khi nào cho hết, cốt người ta biết tánh đất nên trồng giống gì, và biết chất đất tốt hay xấu mà thôi.

Nếu xét được chân lý, thì đất đồi màu, hóa ruộng xấu mà làm ruộng tốt cũng có khó chi.

(còn nữa)

CHUYỆN LY KỲ

Thầy thông ăn gian

Ủa thầy thông sao lại ăn gian? Mà ăn gian của ai? Thầy thông nào vậy???

Ạ, mà thầy thông ăn gian mới ngộ cho chớ. Tức là thầy thông N.-t.-Đ. hay là bất-Đ. chi đó chớ ai. Thầy làm việc bút toán tại Kho-bạc tỉnh L.. bữa thứ 7, 22 Décembre 1928 là ngày quan Kho (Le Payeur) đi khỏi, thầy ta phòng văn nghiêm thủ một mình, mặc sức mà thả cái thủ đoạn xu-quyền ỷ thế, là một cái thủ đoạn dân chúng tầng nhỉ xưa nay.

Ôi thầy là người Việt-Nam, ở đất Việt-Nam, cử dân Annam ăn lắm mới ! Nguyên bữa ấy có M. T. V. D. cựu xã trưởng đem số quốc-trái đến kho đặng tính tiền lời đặng lãnh. Thiệt cách lanh lẹ của thầy xem qua rất ngộ, vừa thấy M. D. ôm vô khá nhiều, thầy chạy ra thọ lãnh tính tiền lời. Đoạn thầy kêu M. D., biểu ký tên vào sổ đặng thầy phát bạc ra cho. M. D. là người có cử chỉ đã chẳng chịu kỹ tên mà lại hô cho thầy ăn cắp 11 phiếu số cọng là 160 quan tiền và biểu thầy phải trả lại. Thầy ta còn phân đối rằng : « Chú không biết tính mà ! lộn rồi hô càng nả. » Nghe qua tiếng nói thầy coi thiên hạ không người. M. D. bất bình mà rằng : « Thầy ăn hối lộ của ai kia, chớ với tôi thì không bao giờ đến ai mà chịu hối. Còn thầy ăn gian kẻ nào kia, chớ như tôi đây không thể nào mà thầy dắc nghệ đặng đâu, và thầy phải biết cho tôi là người cầm tiền giúp cho nhà nước cả mấy trăm đồng, mỗi năm tôi đều lãnh lời rành rạnh. Lẽ thì thầy cũng hiểu cho tôi đã tính trước ở nhà rồi chớ ! Nào tôi có mượn thầy tính cho tôi đâu mà hòng mất công chia ba chia bảy vậy ? Theo ý tôi muốn cho thầy quyền thế quan Kho thì thầy theo nẻ nết hoàn toàn của quan kho, cứ phát tiền cho tôi về, bằng thầy không trả 11 phiếu lại cho tôi thì đến quan bố thầy sẽ hay tôi ?

Lúc nầy thầy ta nghe M. D. giải phân rành rẽ nên nản nỉ với M. D. xin nói nhỏ nhỏ vậy mà...

M. D. vừa muốn qua bố đặng thưa kể có anh em đất D. trở lại mà dạy trả ý số phiếu. D. mới xuống nước phân phiền xin D. đừng giận để thầy ta đưa số giấy nầy cho.

Câu chuyện nói đây không phải không bằng cớ vì D. còn đó, M. D. còn đó, mấy người nghe thấy còn đó. Vậy nên tôi viết bài nầy trước xin D. chớ tánh nhỏ mọn và sau là ngừa bọn tham quan ô lại khác nữa.

Tôi không nói rõ tên là tôi còn nghĩ tình người bổn xứ chớ không phải sợ đâu.

THIÊN-TỪ.

Ai mà tôn trọng thân minh,
Nên đến Khánh-Ký chụp hình [tráng men.
Đủ màu xanh, đỏ, vàng, đen,
Lại thêm nâu sắc chẳng lên không [phai.
Và hình rọi lớn rất tài,
Gia giảm theo ý ai ai cũng vừa.
Hình kiểu thì gởi thơ đưa.
Dặn dò ý muốn cho ưa lòng minh.
Khi rồi gởi trả phân minh.
Do nhà giây thép lãnh hình giao [ngân.
Hình rất tinh thần.

HÌNH TRÁNG MEN

6×9 đứng hàn có kiến.	2$00	1$20
13×18.	3 50	2 70
18×24.	6 00	3 80

B. N. — Làm các màu thì thêm 30 o/o.

HÌNH RỌI LỚN

Cở 30×40	màu đen	5$50	7$00	8$50
	màu nâu không phai .	7 00	8 50	9 50
50×60	màu đen	9 00	12 00	15 00
	màu nâu không phai .	12 00	15 00	17 00
80×100	màu đen. . . .	57 00	21 00	25 00
	màu nâu không phai .	24 00	27 00	30 00

PHOTO KHÁNH-KÝ.
64, Boulevard Bonnard — SAIGON.

Hỏi các nhà canh-nông, và các nhà trồng-tỉa
Muốn được lợi to, phải mau dùng tro
Phốt-phát (phosphate)

Ở các nông gia,

Từ rày các ngài khỏi phải nhọc công cực khổ, và hằng lo đất xấu đất phèn, làm hại lúa, bắp, mía, thuốc và các thứ cây trái, phải ra còi-cọc xơi-xác, xào ùa lẹp hư.

— Tại sao vậy ?

Không lạ chi, tôi xin chỉ giùm cho các ngài một cách, đã ít hao tốn, lại đặng lợi nhiều, là các ngài cứ lên tại hãng Société Nouvelle des Phosphates du Tonkin, mà mua cho được phân Bắc-kỳ. (Phosphate du Tonkin) là một thứ phân đủ thứ chất tốt, dùng khoa-học văn-minh chế thành, để mà làm ruộng nương, hoặc trồng-tỉa v. v.. thì mùa màng sẽ thạnh-lợi. nói tóm là các nhà canh-nông, muốn chấn-hưng nông-nghiệp, thì chẳng nên thiếu thứ phân này.

Hiện tại công-ty chúng tôi có trữ bán 3 thứ phân như dưới đây :

Phân thứ 15/17.
Phân thứ 15/21.
Phân chữ K.

Các thứ phân bán đây, bằng bao 50 kilos, tại hãng bán ít lắm là 200 bao, mua lẻ cứ do các nhà đại-lý của bổn công-ty ở Lục-tỉnh.

Như ai muốn làm đại-lý ở các nơi, mời lại hãng thương nghị.

Kho trữ tại Khánh-Hội Saigon trong hãng gạch bông Morel et Co

Cô mua xin do nơi hãng Société Financière Française et Coloniale, 22 Bd de la Somme Saigon.

Giây thép nói : 128 (trên lầu hai từng)

Thơ từ viết bằng chữ tây, chữ quốc-ngữ hoặc chữ tàu cũng đặng.

HAY MUA THỨ MỘT CAI XE HƠI CỦA HÃNG

Auto-Hall

có đủ kiểu thanh lịch và GIA RẺ

BAN CHỊU cho trả trọn năm

Hãy đến E. BAINIER AUTO-HALL mà thương nghị

Diệp may có một

Kể từ ngày 20 Octobre 1928, tới ngày 15 Décembre 1928, tại hãng.

DỆT HÀNG LỤA

P. LÊ-PHAT-VỈNH

Quai de Belgique, Cankho :- Téléphone N° 467

có bán những hàng, lụa, nhiễu, dệt tại hãng và có đồ bán 2.000 cây lãnh đen.

Bán sụt giá, rẻ nhiều, vì muốn bán tất đặng soạn dọn hãng lại cho rộng lớn, nguy ngoa.

Các thứ hàng đều chắc, tốt, nhuộm không phai, nếu hàng xấu cũng phai màu thì ông Lê-phát-Vĩnh chịu bồi tiền mua lại y số.

Xin mời quí ông, quí bà đến, trước xem công nghệ của người Annam sáng tạo, sau mua hàng của người Annam bán giá rẻ.

Ông vua thuốc lậu là ai ?

Thuốc lậu tương độc) tim-la hiệu Từ-ngọc-Liên rất đề nổng, không đau răng, không tuyệt con, không số mửa mệt nhọc gì hết, mà trị đặng cả và bịnh mới, bịnh cũ lâu năm còn chi, hiểu chứng như là : bón, trĩ, tà, nổi mụn bầm mình, nhức mỏi xương cốt đau, mạnh đứt nọc, là nhờ thuốc đó. [illegible] Thuốc bán contre-remboursement, cứ viết thơ cho M. ĐINH-THÀNH-[illegible].

Phuoc Cần-Nhơn

Một việc cải cách
ý kiến của dân-biểu

42·— Tôi xin yêu cầu với quí ông. Phải xét coi cai phó tổng nào mà bây giờ không có học thức thì nên bỏ mà chọn cử những người học thức và có đức hạnh mà thay thế cho cai phó tổng đó.

Xin phải định mỗi Cai phó tổng cai trị ở mỗi tổng bốn năm đúng kỳ thì phải đổi đi tổng khác cũng trong tỉnh ấy.

Sau đây quí ông giúp dùm kêu nài xin chức thôn trưởng, kêu là xã trưởng phải chọn cử bằng lá thăm của những điền chủ ở trong làng, thuế điền quản hạt đặng hai chục đồng bạc.

Trương-v-Cần
Nghị viên địa hạt
Baclieu

∴

43 — Chức Cai tổng nên bãi lắm, vì nhà nước đã đặt mỗi quận một vị Phủ hoặc Huyện làm chủ Quận.

Nếu ngạch ấy không bãi được, thì xin đi cử một hạng 4 năm chừng mãng hạng sẽ cử lại.

Từ-vạng-Khương
Nghị viên địa hạt
Đình phước
Longxuyên.

∴

44 — Theo ý kiến tôi tưởng chức cai phó tổng và Ban-biện phải định lại *một hạng bốn năm*, mãng hạng xin tái cử lại, hoặc cử người khác lên làm, chớ tại chức trọn đời thì bất tiện lắm, chức cai phó tổng thay mặt cho Chánh-phủ về phần cai trị có nhiều ông tại chức đến trọn đời không cần tưởng phận sự.

Nguyễn-ngọc-Huấn
Nghị viên địa hạt
Định chi
Soctrang.

∴

45·— Theo ý tôi thì *nên bỏ chức cai phó tổng*, đặt ra chức Đại hương cả trong mỗi làng để thay mặt cho toàn hương chức, làm việc ngay với quan chủ quận: chức Đại hương cả dầu không ăn lương cũng có người ra gánh vác. Dường ấy, khỏi tốn tiền lương và tiền hành lý cho cai phó tổng. Mỗi tháng quan chủ quận đi hầu lệ nơi tòa bố, về thì mấy đại hương cả đến hầu lệ với quan chủ quận.

Huỳnh-bá-Phước
Nghị-viên địa hạt
Tổng Thanh-yên
Rạchgiá

∴

46.— Xin đổi cách cử Cai phó tổng làm *sáu năm* mãng hạng phải cử lại thì lấy đều công ích cho dân.

Lê-văn-Ninh
Nghị viên địa hạt
Lợi Trường.

∴

47.— Ngạch ấy nên sửa đổi thể lệ cử đặt lại trong *bốn năm*, mãng hạng phải tái cử.

Bùi-văn-Văn
Nghị viên địa hạt
Tổng an phú
Châuđốc

∴

48·— Ý tôi tưởng sự cử đặt Cai phó tổng nên đổi lại *bốn năm mãng hạng* phải tái cử, là một điều may mắn cho nhơn dân.

Trương-văn-Cự
Cựu nghị viên địa hạt
Tổng phong Phú
Caibe

Bên Pháp qua

Chiếc Adon ở Pháp sẽ đến ngày 4-1.
Chiếc Angers, » » » » 4-1.
Chiếc Sphinx, » » » » 8-1
Chiếc Chenonceaux, ở Tàu và Nhựt sẽ đến ngày 4-1.
Chiếc Chantilly, ở Bắc đã đến bữa 28-12.

Tàu đi các nước

Chiếc Chenonceaux sẽ đi Tây ngày 8-1.
Chiếc Angers chạy đi Bắc bữa 7-1.

Giá bạc giá lúa và gạo

Ngày 10 Janvier 1929

GIÁ

Kho bạc nhà nước. . .	12.50
Banque de l'Indochine . . .	12.20
Banque Franco Chinoise . . .	12.50
Société Financière Française et Coloniale.	12.20
Banque de Saigon.	12.25
Chartered Bank.	12.26
Hongkong et Shanghai Bank	12.25

GIÁ LÚA

	60 kilos	100 kilos
Vinhlong	4.20	6.15
Gocong	4.25	6.30
Baixau	4.05	5.96
Bacliêu	4.00	6.00

GIÁ GẠO

	60 kilos	100 kilos
Gạo số 1 [illegible]	6.10	10.05
» 2 [illegible]	5.80	9.[illegible]
» 2 [illegible]	5.65	9.31

Y-sanh TRẦN-VĂN-NU

Y-KHOA TẤN-SĨ
TỐT NGHIỆP TRƯỜNG ĐẠI HỌC PARIS

Chuyên trị đủ các chứng bịnh
Tiếp khách và khám bịnh

12, Boulevard Galliéni — CANTHO
(Ở trước bia kỷ niệm)

Ông Trần là một tay quốc thủ,
Xin mời đồng bào hữu bịnh đến cho ông điều trị.

Cần dùng

Cần dùng một người vô tuyến điện sanh

Xin do nơi tòa soạn Đ. N. N.

Đến xin phải có giấy chứng tài năng.

Ai muốn bán Thú dữ, cọp con, beo con, chim, rắn, thì đem bán cho ông Lignon ở số 9 đường Taberd.

Đứng lên ! Đứng lên !
Chị em bạn gái
NỮ-GIỚI TỎNG-THƠ
đã ra đời

NỮ-GIỚI TỎNG-THƠ là *cơ quan* bảo-thủ lợi-quyền phụ-nữ Việt-Nam.

NỮ-GIỚI TỎNG-THƠ là bộ sách chung của chị em bạn gái để cổ-động Nữ-công, Nữ-hội, Nữ-quyền.

NỮ GIỚI TỎNG-THƠ (đồng-nhơn) xin hoan-nghinh các chị em bạn gái, anh em bạn trai có ý kiến hay, văn-chương nhã, đem bán hay viết cho.

Sách đẹp, văn mới, tư-tưởng mới.

MUA MAU KẺO HẾT

Giá bán :

1 năm 36 cuốn. . .	10$00
6 tháng 18 cuốn. .	5 00
1 cuốn.	0 30

Mandat và thơ từ gởi cho :
Madame ĐẶNG-THỊ-HỒI.
NỮ-GIỚI TỎNG-THƠ.
67, Rue Mac Mahon, Saigon

DUY-TÂN THƯ-XÃ

CƠ-QUAN TRUYỀN-BÁ CHỦ-NGHĨA « DUY-TÂN »
Số nhà 32, rue d'Arfeo, Saigon

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

1· Cao-đẳng Quốc-dân (Phan-bội-Châu) 0$30.
2· Luân-lý vấn-đáp (Phan-bội-Châu) 0$15.
3· Thần Tự-do 1, (Ngọc-Sơn và Đoan-Hiệu) 0$15.

SÁCH IN GẦN XONG

« Gương Cách mạng 1 » dày 70 trang giá : 0$50.

SÁCH ĐƯƠNG IN

« Gương ái-quốc 1 »

Giá bán sỉ của bổn-xã như định như sau này :

Từ 50 quyển trở lên huê-hồng 25 %.

Từ 50 quyển trở xuống 20 %.

Thơ mua có Mandat cước-phí về phần bổn-xã chịu.

Mandat và thơ từ do
M. NGUYEN-TINH-YEN.
Duy-Tân Thư xã.

Liên-Thành Công-ty
khải sự

Kính cáo chư quí vị cổ-đông hay rằng : chiếu theo quyết nghị Hội-Đồng Quản-lý ngày 22 Décembre 1928, nhóm tại Phân-cuộc Phanthiet định đến ngày 15 Janvier 1929 thì khởi sự phát tiền lời về năm 1928, tại Liên-Thành Saigon, Phanthiet và Mũinê.

Xin chư quí vị nhớ khi đến lãnh tiền lời phải đem cổ-phiếu theo đặng đóng con dấu PAYE như mấy năm trước vậy.

LIÊN-THÀNH Công-ty
cẩn cáo.

Saigon, le 27 Décembre 1928

Sách Dân-trí-thơ-xã

Tác giả : M. Phan-đình-LONG
M. Lâm-tấn-Hưng lãnh xuất bản :

Đình chánh phong tục	0p20
Việt-Nam luân-lý thiết lục	0 20
Một trăm chuyện lạ trên đời	0 15
Đối liễn trích lục (chữ nho giải nghĩa quốc-ngữ)	0 40
Thiên nhơn cọng suốt (chiêm bao người nói chuyện cùng trời)	0 15
Cây kim chỉ Nam (lược sử mất nước)	0 20
Tiểu thuyết : Tích-tà qui-chánh (2 cuốn)	0 80

SẼ XUẤT BẢN :

Một chữ trinh (Nhơn đàn thảm sử).
Truyện Gia-cát Khổng-Minh diễn nghĩa (bốn cuốn trọn bộ).

ĐƯƠNG SOẠN :

Giấc-mộng chơi Xiêm (chiêm bao rất thiệt).

Giọt-lệ Anh-hùng (Quốc sự ký tiểu thuyết).

Chư độc giả muốn mua mà số lại được số huê-hồng và giá rẻ, xin gởi thơ cho M. Lâm-tấn-Hưng chủ tiệm Hưng-Phát, tại chợ Ngã-Năm, Thuộc-Long Rạchgiá mà thương nghị.

Bán thuốc không lấy tiền
AI GHIỀN THUỐC PHIỆN ?

Mấy phương thuốc sau đây, đã mấy đời lưu-truyền ba nhà Y-học có danh ở Bắc-kỳ chế ra ; nên mọi tháng đều tiếp được hơn cả trăm thơ gởi tới công nhận là TIÊN DƯỢC. Ở các tỉnh ai không tin viết thơ cho tôi biết, tôi sẽ chỉ nhiều người có dùng rồi tại xứ cho quí ông hỏi thăm làm chắc. Nhứt là thuốc bỏ Á-phiện, mua một lần đủ bỏ ; về dùng 1-2 ve đầu thấy Bất tài xin gởi trả lại, tôi hườn y số bạc. Mọi thứ làm ra hoàn uống rất dễ, không công phạt, không hại đường sanh dục, khỏi cữ kiêng ; mỗi thứ có to ariêng chỉ cách uống rành rẽ lắm.

1· Thuốc *bỏ á phiện* đại tài, không hề phá chức nào, ăn ngon, ngủ khỏe, song mỗi ngày 1 lần, làm việc nhiều chớ hề mỏi mệt. bỏ ít tốn tiền. Cứ tính hút mỗi ngày 1p.00 thì tốn 5 ve đủ bỏ. 1 ve 70 hoàn giá 1p oo. 2· Thuốc đàn bà đau *Bạch đái Xích đái* thật hay, trong 7 ngày dứt tuyệt, mà được kinh nguyệt đúng kỳ, lợi đường sanh dục, trừ nếu xinh đẹp lạ thường, nặng 3-5 ve, 1 ve uống 3 ngày giá 1p.oo. 3· Thuốc *Đau lậu mủ, lậu kẻ, lậu huyết*, lâu năm thành chi nặng 12 ve nhẹ 6 ve dứt tuyệt. 1 ngày uống 2 ve, 1 ve giá op.7o. 4 Thuốc *Dương nuôi Tâm la* lâu ngày nhập cốt, lờ hay là nhức mỏi cả minh, nặng 6-7 ve, nhẹ 3-4 ve, 1 ngày uống 1 ve giá op.75. 5· Thuốc *Ho lao, Sưa huyết, Đàm, Suyễn* nặng nhẹ từ 6p.oo tới 12p oo hết đứt.

Quí ông mua thuốc xin viết thơ nói rõ căng bịnh, tôi gởi đến lập tức theo cách « *Lãnh hóa giao ngân* ».

Các xứ Nam-kỳ, Cao-man và Lào ; Ai muốn lãnh bán hoặc hỏi thăm điều chi, xin gởi có 5 xu tôi trả lời lập tức.

Thơ và mandat để như vầy.

M. NGUYỄN-HÒA LIÊN.
Pharmacie :- Longxuyên. (Ville)

HÀNG ĐÓNG TÀU HƠI
của **BÙI-QUANG-ĐAI** (Rachgia)

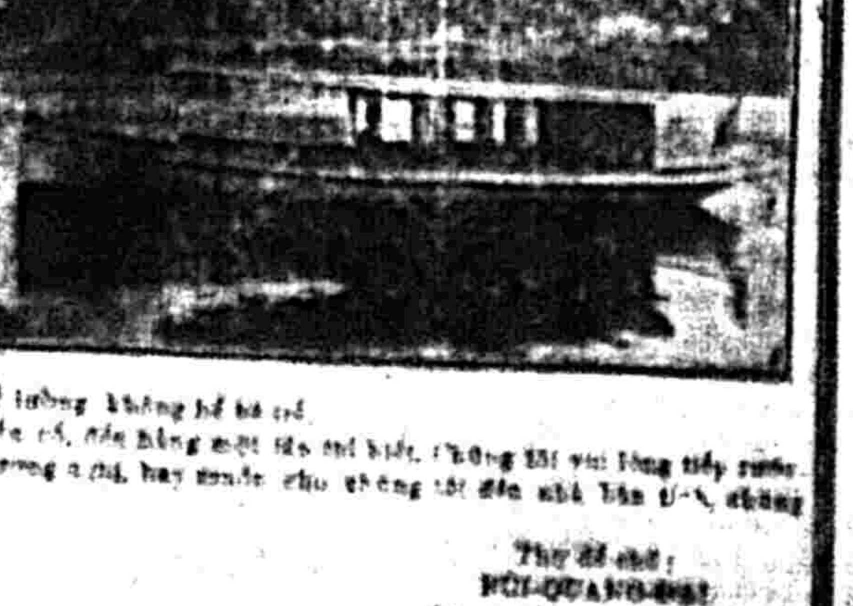

Hãng lập ra trên 20 năm, chuyên riêng nghề đóng tàu hơi lớn nhỏ đủ kiểu. Tàu để đi chơi, đưa hành khách [illegible] máy chạy bằng dầu lửa, dầu essence, và dầu cặn (mazout).

Đóng vỏ bằng sắc trắng ; bằng giá-tỵ, tùy ý quí ngài muốn, kiểu rất đẹp, đặng nhiều ông vừa ý. Công việc làm kỹ lưỡng không hề hư rớt.

Xin Quí ngài chiếu cố, đến hãng một lần thì biết. Chúng tôi vui lòng tiếp rước.

Hoặc viết thơ thương nghị, hay muốn cho chúng tôi đến nhà bàn [illegible], chúng tôi đến lập tức.

Thơ để cho :
BÙI-QUANG-ĐAI
Constructeur, Rachgia (ville)

BECE SPORT

CHÚA CŨA CÁC HIỆU XE ĐUA

chế riêng cho người Annam dùng

chủ nhơn : B. CANCELLIERI

Trữ bán tại : 37 Đường Bảy Ban, Rue des 7 Congrégations

CHOLON

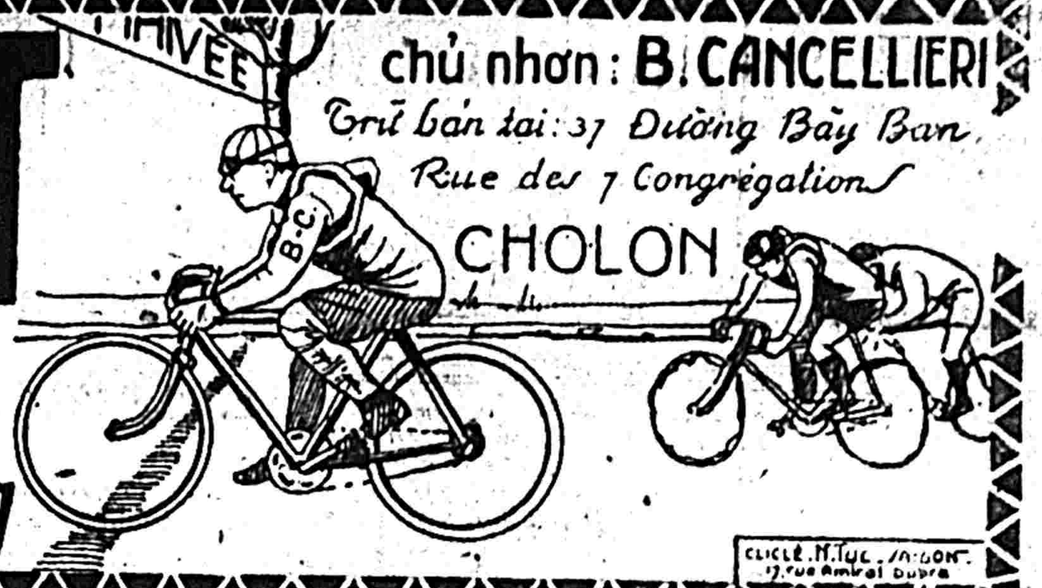

CLICHÉ N. TUC - SAIGON 17 rue Amiral Dupré

DỜI CHỖ RỒI !

Tiệm bán Hột xoàn FRANCOIS-SỰ đã dọn lại số 68 góc đường Bd. Bonnard và Filippini gần chợ mới Saigon, nơi nhà thương thí ngó xéo qua, gần nhà ngũ Nguyên-phong-Cảnh (chỗ căn nhà của Đỗ-văn-Mười bán hàng lúc trước).

Sẵng diệp khai trương M. FRANCOIS-SỰ hạ giá hột xoàn rất rẻ nội trong 2 tháng.

Cù là ? Cù là ?
Mà phải thứ thiệt không ?

Thưa phải, dầu nầy của nhà thuốc « *NGUYENVAN-TRI* » ở *Mytho*, mới làm ra, và tại đó có bán đủ các thứ thuốc tây như mấy nhà Đại-dược-phòng langsa ở Saigon vậy.

Đồng-bào ta có nên ở lậu không

Nếu ngài nào vì quá lầm vui mà thường mất giấy thuế thân bất kỳ lâu mau, muốn tránh tiếng « LẬU » thì mau viết thơ hoặc đến nhà Mr. LÊ-NGỌC-THANH dit THẦU mà hỏi cho dạng thư thuốc LẬU và DƯƠNG-MAI, của hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN ở HANOI, thì các ngài mau có giấy mới lại, và lại khỏi lại về sinh dục nữa, ấy là khỏi lo tiền mất tật còn, bấy lâu các ngài cũng đã nghe danh khắp cả ĐÔNG-PHÁP, thơ và mandat để cho đại-lý.

LÊ-NGỌC-THANH dit THẦU.

(Bạchiêu).

PHƯỚC NGUYÊN

Tailleur Modern

N° 14, Amiral Courbet. — Saigon

Tiệm tôi may y-phục Tây, Nam, đủ kiểu theo lối kiểm thời, *thợ cắt thiện-nghệ, thợ may tinh xảo, giá rẻ hơn các tiệm.*

Xin quí khách đến tiệm tôi, may một bộ mặc thử, mới rõ là lời tôi nói không ngoa.

PHƯỚC-NGUYÊN

Ecole Nguyễn-văn-Mùi

10, Rue Martin des Faillières
en face de la gare de Dakao

Dạy học

1 Đánh máy viết (Dactylographe)
2 Làm sổ sách thương mãi (comptabilité)

Học-phí

Học viết đánh máy mỗi tháng... 8$00
Học làm sổ sách — ... 8 00
Học đủ ba tháng thì thiện nghệ.

Xin đến bổn trường cùng là viết thơ cho trường mà thương nghị.

RẺ THIỆT RẺ ! RẺ THIỆT RẺ !

VALISES

Đủ kiểu — Bằng da

TRỮ BÁN TẠI HIỆU

Nguyễn-văn Trân

94-96, Bd Bonnard
SAIGON

TÉLÉPHONE : No 178

Qui-vị thương-gia

Qui vị thương gia và điền chủ Saigon, Cholon, Mytho, Thudaumột, Bienhoa cùng mấy tỉnh lân cận.

Vì sao mà mấy ông không thấy lời lỗ cho đành rành, như cái nhà buôn người Langsa vậy ??...

Và một hai khi phải bị khánh tận lời mà không thấy, lỗ không hay là vậy...

Muốn tránh cho khỏi mấy sự đó thì quí ông hãy chịu tốn lối 30 p. tới 50 p. mỗi tháng, thì sổ sách ông, sẽ có một người Langsa trước học tại trường cao đẳng thương mãi ở Paris, lãnh bao hết và sắp đặt một cách kỹ lưỡng theo luật thương mãi.

Như vậy mỗi tháng thấy rõ ràng lời lỗ, nơi đâu, xài phí cách nào...

Xin viết thơ hay là đến tại nhà M. Nguyên-phong-Tân « *Paris Modes Tailor* » 2 rue Sabourain mà thương nghị.

Lương-y Quảng Đông

Ông Hà-vi-Quang chuyên trị bịnh đàm, ho, thổ-huyết, tiện-huyết, nực thở, trùng phong, đau bại, hoán thiên vi thủy thấp, các chứng. Trị bịnh con mắt và các chứng bịnh đờn bà.

Xin đến rước ông Hà-vi-Quang có bằng-cấp tốt nghiệp trường chuyên môn Y-học Quảng-đông.

Số 7 đường Marchaise
Cholon

Ra ơn cứu thế

Tại Chợquán có xuất hiện ra 2 vị rất hảo tâm, xin độc giả lưu ý.

1 Ông Trịnh-khánh-Ân số 77 đường Boulevard Galliéni cho thuốc thiên thời.

2 Bà Hà-minh-Phái (bà phủ Phái) số 85 đường Boulevand Galliéni, cho thuốc phong thuốc cuối.

Thuốc cho không lấy tiền, nhưng mà xin người đem ve theo đựng thuốc.

May mà được lành bịnh thì xin giới thiệu vào nhựt báo cho công chúng biết mà tìm đến mà xin.

Quan hải Tùng thư

Quan hải tùng thư xuất bản những cuốn sách sau nầy rất là có ích, xin anh em mua xem, để gây nền tự trị cho nước nhà.

1	Lịch sử nhân loại	0$25
2	Thế giới cường quốc chánh thế	0 25
3.	Phụ nữ vận động	0 20
4.	Chánh trị nước Nhựt	0 17
5.	Xã hội luận	0 25
6.	Đông tây văn hóa phê bình	0 15
7.	Trí khôn	0 10
8.	Kinh tế học tiểu sử	0 15
9.	Văn minh Âu Mỹ	0 12
10	Chánh trị nước Trung hoa	

Từ nầy về sau sẽ xuất bản mỗi tháng một cuốn, ai muốn mua lẻ hay mua năm, xin gởi thơ và tiền cho

Ông Đào-duy-Anh.
Quan hải thư điếm,
Quai Đông-ba, Huế.

NGUYỄN-VĂN-CHỨC

88, Rue Amiral Courbet
SAIGON

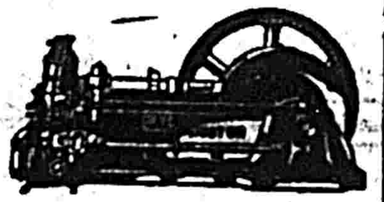

Thiện nghệ về máy may lúa gạo, đã ráp hơn 40 cái nhà máy rất đều động vừa lòng quí khách.

Máy xay chạy bằng moteur đốt Mazout hay là máy lửa đuôm trấu, lớn nhỏ đủ kiểu, mua bán thật giá, bảo kiết gạo không mất và không hao, giá phải chăng.

Lời rao vắn tắt

(Petites annonces)

GIÁ TIỀN

MỘT TUẦN LỄ . . .	1 p.50
HAI TUẦN LỄ. . . .	3 00
MỘT THÁNG.	4 50
HAI THÁNG.	7 00

Độc giả muốn gởi rao sự chi thì xin nói vắn tắt chừng được 6, 7 hàng chữ trong một cột báo thôi.

Kiểm-Thai dit Liêu-Quới

168-170 Rue d'Ayot, Saigon
TÉLÉPHONE 223

Tiệm Kiểm-Thái dit Liêu-Quới có bán đồ : 1° phụ tùng xe ngựa, 2° xe kéo, 3° đồ bất kỳ, 4° yên cời ngựa, 5° Cao su đặt ở ống bơm bánh xe.

Lại cũng có bán các thứ bố cao su, làm mui xe hơi, bố-bông, bố-xám dùng may áo nệm xe. Có lãnh lợp mui và may áo nệm cho xe hơi sửa, đóng, sơn các thứ xe.

Giao thiệp khắp xứ giá định phải chăng.

Chỉ giùm

Thuốc Thiên-thời rất thần-hiệu, cho không lấy phước

Mỗi năm tới tháng nầy trong dân gian hay mắc bịnh Thiên-thời, nhứt là miền Camau, Giarai, Bạcliêu, bọn dân đi gặt mướn hay mắc bịnh ấy. Vậy nên tôi chỉ cho quí ông điền chủ các nơi, biết chỗ xin thuốc tễ sẵn trong nhà, phòng giúp kẻ nghèo nàn trong cơn lâm bịnh.

Thuốc ấy hiệu là « Tế-chúng-đắt thắng-hườn » của tiệm Mộng-Lương-Đường số 89, đường Đại-Ngãi (Soctrang) có toa vẽ sẵn, dạy cách dùng ; dùng đâu khỏi đó, nên sở Thái-Y-Viện Saigon đã đảo nghiệm rồi và cho phép chủ-tiệm được tự-tiện chế ra để cứu người.

Vậy bất luận là lớn, quen, xa, gần, muốn hỏi giá nào cũng được. Còn ở xa viết thơ để chỉ ở cho mình, thì chủ tiệm chịu tiền gởi, gởi thuốc cho không.

Chẳng tốn kém chi mà cứu được mạng người, tưởng quí-ông quí bà nên chiếu cố đến, hơn là tập miếu cùng chùa, xin lưu ý.

Người chỉ giùm.
PHAN-ĐÌNH-LONG
(Bạclieu)

NHƠN DÂN THẢM SỬ

MỘT CHỮ TRINH

Tác-giả : PHAN-ĐÌNH-LONG
Ngã-Năm (Rạch-giá)
« Giữ bản quyền »
(Tiếp theo)

Xuân-Huê nói rằng : vậy thì thân Xuân-Huê nầy còn hữu dụng được, còn có duyên lắm, còn có chồng giàu có lắm ; vậy mà tôi có tưởng tôi là một hạng người tham sống lành chết, chẳng trọn tiết với chồng, ai ai cũng đều nhổ nước miếng trên mặt, chẳng còn ngó ngàng chi tới chớ. Vậy thì tôi mừng cho duyên tôi, cho phận tôi lắm, thầy xã đã tới đây, muốn nói việc gì cứ nói nghe coi ?

— Tôi không giấu chi thím, nhà tôi tuy giàu có, cũng đủ tiêu dùng, rủi ro gẫy gánh giữa đường, nên phải kiếm người giúp việc, khuyên thím nghe lời chú dạy, thì thỏa lòng nguyện vọng của tôi biết bao nhiêu.

— Anh có mấy đứa con ?

— Có hai đứa con trai, và một đứa gái.

— Mỗi mùa huê-lợi được bao nhiêu ?

— Lúa thâu được chín mươi ngàn dạ, mùa đường mía bán được năm bảy ngàn đồng.

Cũng vừa đủ dùng được.

— Anh cứ nói khiêm hoài, đã thiệt giàu mà chưa đầy túi tham, chưa vừa ý muốn hay sao ? Ấ anh cưới tôi về làm gì ?

— Về coi sóc việc nhà.

— Tôi ở nhà nghèo khó đã quen, coi sóc việc lớn không xiết được.

— Không sao, có tôi và con tôi, một mình chi thím mà lo không xiết.

— Tôi lại có tánh sợ con chồng lắm, ở chung không được đâu.

— Không hề gì, tôi làm nhà riêng cho thím ở.

— Cửa ấy là của vợ trước anh tạo lập ra, tôi lẽ nào về ở không ăn phá, lại để cho con người cực khổ sao ?

— Không can chi, của chồng như của vợ, vợ tôi vô phước chết trước, để lại sự nghiệp ấy cho tôi, như thím đành tôi, quyền chủ quỷ tôn một tay thím có can chi mà sợ.

— Các con của anh, nó nói nọ nói kia, mới sao ?

— Áo mặc sao qua khỏi đầu. Nó nói bậy, tôi đánh chết chớ.

— Anh không thương con anh sao ?

— Thương chớ sao không, mà.....

— Mà sao, anh nói luôn nghe coi ?

Hữu-Thiệu bập bẹ chẳng trả lời, cứ nói qua việc khác. Xuân-Huê biết chàng mắc-cỡ, nên không hỏi việc đó nữa, nói rằng : Nhà anh tuy giàu có thiệt, song cưới tôi không nổi đâu ?

— Hễ thím đành, đời chi tôi cũng sắm nổi.

— Anh có biết thầy Tâ tôi chớ ?

— Biết lắm, vì lúc Duy-Tân tôi có gặp mặt.

— Vì sao mà chồng tôi bị đầy bị chết ? Anh có biết không ?

Xã-Thiệu suy nghĩ một hồi lâu, rồi trả lời rằng : Thầy Tâ một lòng lo cho dân giàu nước mạnh, việc không thành bị chết chớ sao.

— Anh còn nhớ giải giữ a, vậy chớ lo cho dân đó, có lợi chi cho anh không ?

— Có chớ sao không. Việc xin thuế đó, mà thành tựu được, thì tôi lợi biết mấy.

— Cốn việc không nên, chồng tôi bị đày bị chết, anh trở lại muốn lấy vợ của chồng tôi sao ?

Hữu-Thiệu hổ thẹn chưa kịp trả lời, chú nàng nói rằng : Chàu nói chi quá lời, chú cũng như cha, chàu phải đánh thầy mà, chú vui lắm.

— Đánh thì chàu đánh, song chàu đổi môn chi anh mà phải đi đã môn nầy mới được.

— Nhà thầy giàu có, chàu đòi gì cũng có cả.

— Xã-Thiệu nói tiếp rằng : Tôi đã nói : thím đành, thì vật gì khó mấy, tôi cũng sắm nổi mà.

Xuân-Huê vừa cất tiếng nói lên chú nàng và Hữu-Thiệu để ý nghe coi nàng đòi vật gì ? Chẳng dè nàng lại nói rằng : Thôi tôi chẳng cần chi anh sắm cho tôi lễ vật gì, anh chỉ sửa soạn mình anh cho đẹp mắt tôi mà thôi, chú nàng nghe nàng nói như vậy, cười gằn và nói rằng : Nhà người ta giàu có, hiếm gì đồ bâu lo cho mình không lo, lại lo cho người ta. Hữu-Thiệu nói : Sửa soạn cho tôi những vật gì, thím nói nghe coi ?

(Còn nữa)

Saigon. — Imp. NGUYỄN-KHẮC 102, Rue La Grandière.

Le Gérant : HỒ-VĂN-NGƯƠN